

**QUICK SCAN FLORA- EN FAUNAWET
UITBREIDINGSLOCATIE NUNHEMS B.V.**

NUNHEMS NETHERLANDS B.V.

13 mei 2014
077705723:A - Definitief
B01055.000630.0100

Inhoud

1	Inleiding	3
2	Planbeschrijving	4
2.1	Ligging plangebied.....	4
2.2	Huidige situatie.....	4
2.3	Ontwikkelingen	5
3	Aanwezigheid beschermde soorten.....	8
4	Effectbeoordeling en toetsing.....	12
5	Conclusie	16
6	Bronnen	17
Bijlage 1	Flora- en Faunawet.....	18

1 Inleiding

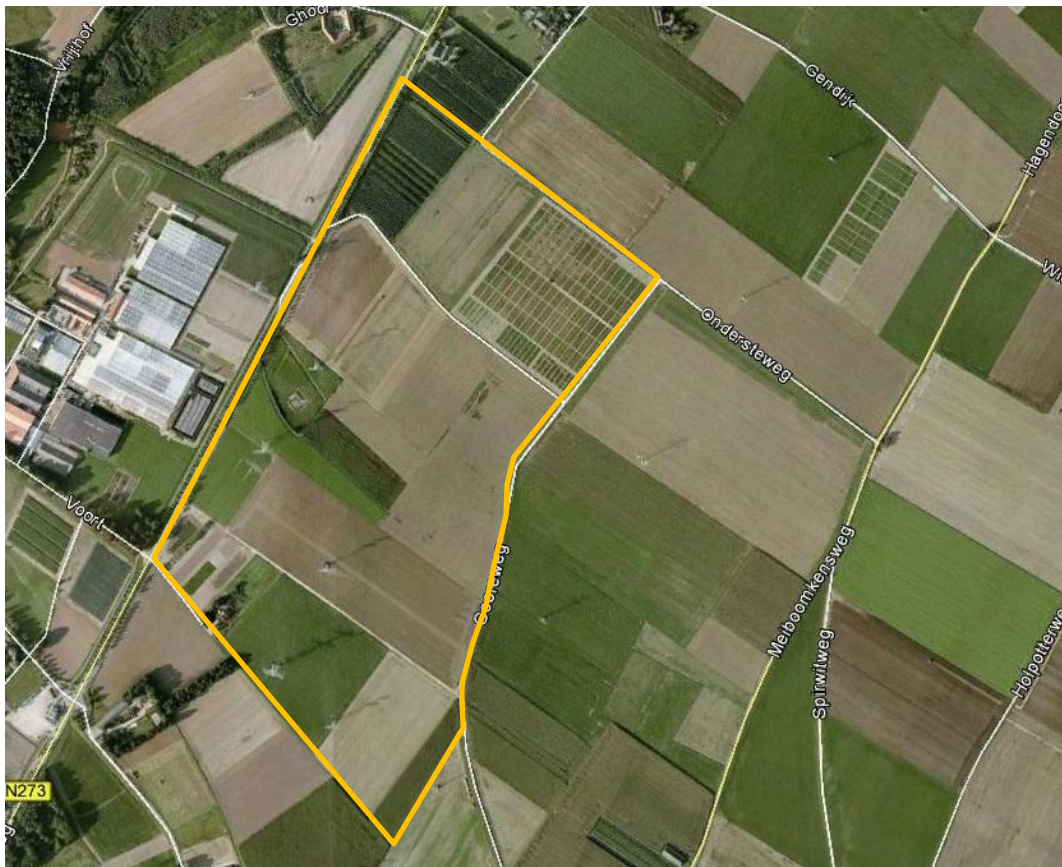
ARCADIS voert onderzoeken uit in het kader van het bestemmingsplan voor de uitbreiding van Nunhems B.V. te Nunhem. Het gaat om uitbreiding van het kassencomplex. Voor een goede ruimtelijke onderbouwing is het nodig om onder andere onderzoek te doen naar de aanwezige natuurwaarden. In Nederland bestaat verschillende wet- en regelgeving voor de bescherming van natuur. In Nederland gaat het om de Natuurbeschermingswet 1998 (Natura 2000) en de Flora- en faunawet. Dit rapport behandelt de waarden die beschermd worden in het kader van de Flora- en faunawet. Effecten relevant in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 worden behandeld in een aparte voortoets. Het betreft hier onder meer ook effecten op lichthinder op beschermde soorten dieren (waaronder broedvogels en nachtaktieve soorten zoogdieren). Indien er effecten optreden of te verwachten zijn worden deze besproken. Deze effectbeschrijving is eveneens opgenomen in de Voortoets uitbreiding Nunhems (ARCADIS, augustus 2012).

Bij een ruimtelijke ontwikkeling is het noodzakelijk te toetsen aan de natuurwetgeving vóór realisatie van de werkzaamheden. Deze toetsing richt zich op de tijdelijke en permanente effecten op natuurwaarden, die kunnen optreden door ruimtelijke ingrepen. In voorliggende “quick scan Flora- en faunawet” is het resultaat van de toetsing weergegeven. Als beschermde soorten en/of natuurwaarden mogelijk in de verdrukking komen, zal vervolgonderzoek en/of een uitgebreidere natuurtoets uitgevoerd moeten worden. Vervolgens moet een ontheffing, vergunning of toestemming gevraagd worden voor de ontwikkeling. De relevante teksten van de relevante wettelijke en beleidskaders zijn opgenomen in de bijlage.

2 Planbeschrijving

2.1 LIGGING PLANGEBIED

Afbeelding 1 vormt het plangebied. Het plangebied en het gebied waar effecten worden verwacht van de ontwikkeling vormen samen het studiegebied.

Afbeelding 1: Ligging plangebied (oranje). (Bron: Google Earth)

2.2 HUIDIGE SITUATIE

In de huidige situatie liggen in het plangebied akkers waarop graan, suikerbieten, maïs en aardappelen worden verbouwd. Alleen aan de noordkant ligt een boomgaard met jonge bomen. In het zuidwesten ligt ingesloten door het plangebied een woonhuis met tuin met een aantal fruitbomen. De boomgaard die aan de noordkant van het plangebied is gelegen, is een productieboomgaard van een fruitbedrijf waar sprake is van teeltbehandeling. Zie voor foto's van het plangebied Afbeelding 2.

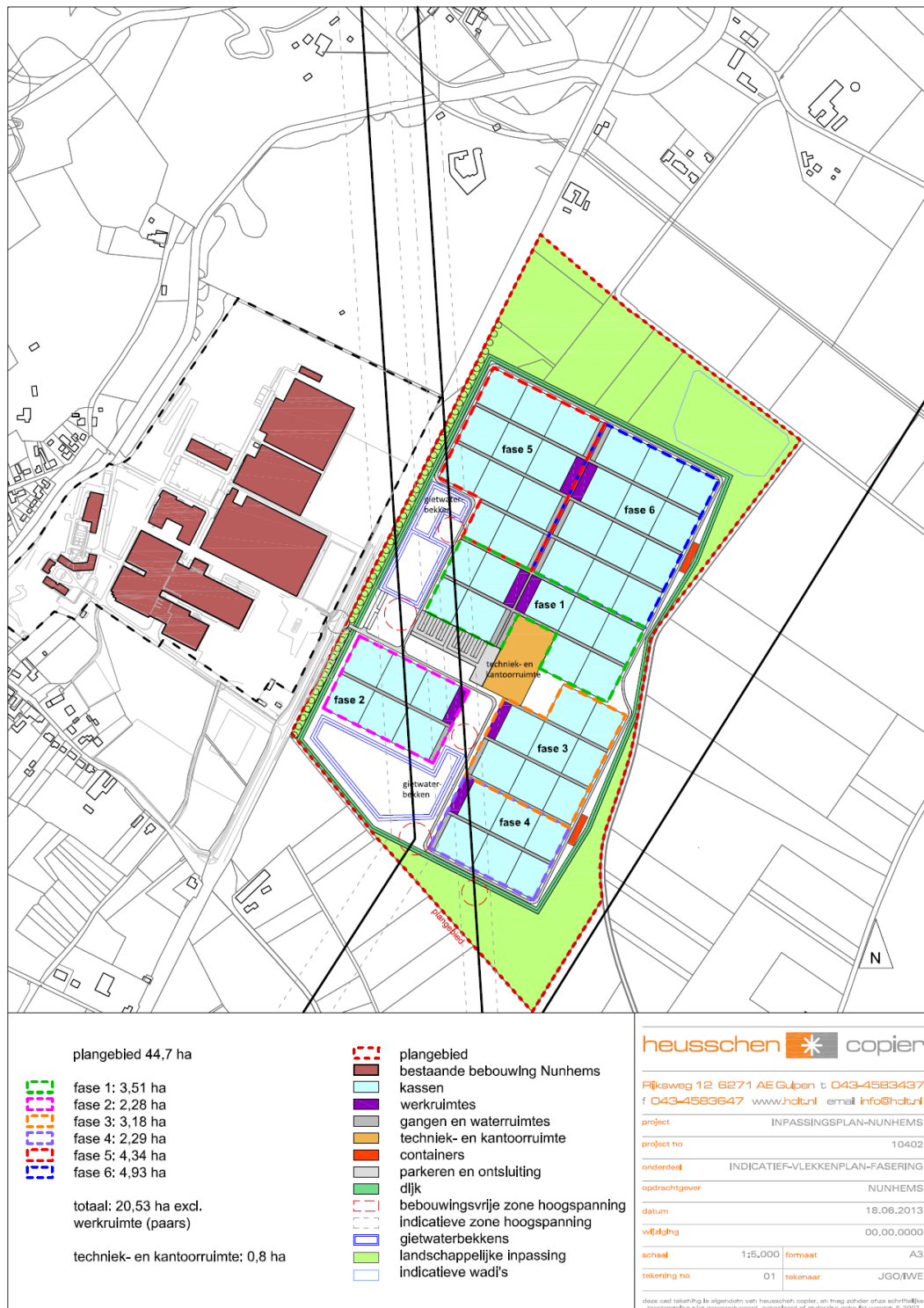
Afbeelding 2: 1) Overzicht van het plangebied vanaf de oostkant. 2) Ruigte en boomgaard aan de noordkant van het plangebied. 3) Westkant van het plangebied. De provinciale weg is op de foto zichtbaar. 4) Woonhuis met tuin en fruitbomen omsloten door het plangebied.

2.3 ONTWIKKELINGEN

Voorzien is in de uitbreiding van het huidige bedrijf Nunhems B.V., zie Afbeelding 3. Hiervoor zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Voorzien is in zes bouwfasen, die minimaal in drie jaar na elkaar gebouwd worden. De bouwhoogte van de kassen is 9,5 meter (goothoogte 8 meter). Hoogte van de waterbassins is maximaal drie meter en diepte is zo diep als toelaatbaar vanwege de grondwaterstanden.
- Voor de noordzijde van het plangebied is voorzien in natuur. Ten tijde van de quick scan was de inrichting van deze zone nog niet bekend. Verder is voorzien in realisatie van een grondlichaam en van een landschappelijke inpassing van het ontwerp.
- Er is niet voorzien in het kappen van de bomen langs de Napoleonsweg (N273). Deze bomenrijen zijn gelegen buiten het plangebied en blijven bestaan.
- Verlichting is overal op het terrein toegestaan, maar maximaal 50% staat tegelijk aan. Het gaat hierbij om SON-T hogedruk natrium lampen (oranje licht) met gemiddeld 9.000 lux.
- Het afschermingsniveau van de kassen is 98% (wettelijk verplicht).
- De energievoorziening bestaat uit een aardgasstookinstallatie.
- Activiteiten zijn de normale teelthandelingen bij de diverse teelten (opkweek/tomaat/komkommer) aangevuld met beoordelingen van gewassen en producten en het schonen van zaden in de werkruimtes. In het centrale gebouw komt alle techniek in relatie tot de primaire warmteopwekking. In de blauwe werkruimten komt enkel afdelingsondersteunende apparatuur (o.a. transportpompen + ventilatoren + luchtbehandelingsapparaten). Voorzien is in werkgelegenheid voor 35 personen per bouwfase per dag.

- De nieuwe activiteiten leiden tot de volgende extra verkeersbewegingen:
 - Fiets: 20 per werkdag per bouwfase (totaal 6 fases) (90% extern, 10% intern komende vanaf bestaande locatie).
 - Auto: 60 per werkdag per bouwfase (90% extern, 10% intern komende vanaf bestaande locatie).
 - Vrachtauto: 4 per werkdag per bouwfase.
 - De bewegingen van het verkeer worden geschat op 40 % richting Neer en 60 % richting Haalen.

Afbeelding 3: Toekomstige inrichting van de uitbreiding van Nunhems B.V.

Voorzien is in de volgende aanlegwerkzaamheden op de locatie:

- Verwijderen van huidige vegetatie en dempen van sloten.
- Bouwrijp maken van de grond.
- Bouwen van het complex.
- In gebruik nemen van het complex.
- Aanleggen landschapsstructuur (Heusschen Copier) welke als mitigatiemaatregel geldt vanuit de Flora- en faunawet (gerelateerd aan de conclusies uit het nader onderzoek van ARCADIS, rapportage mei 2014).

Daarnaast is tijdens gebruik voorzien in:

- Toename van geluid door toename van verkeer en draaien van machines en installaties.
- Toename van beweging op en rond het terrein.
- Toename van verlichting door gebruik van de kassen.

3

Aanwezigheid beschermde soorten

In eerste instantie heeft ARCADIS een bureauonderzoek gedaan. Voor dit bureauonderzoek zijn vrij beschikbare bronnen en door de opdrachtgever aangeleverde informatie gebruikt. De resultaten van dit bronnenonderzoek zijn gebruikt als basis voor een veldonderzoek.

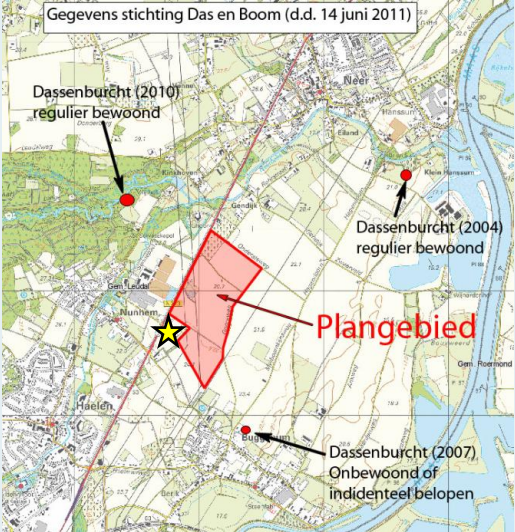
Op 31 juli 2012 heeft een veldonderzoek plaatsgevonden in het plangebied. De temperatuur lag rond de 22 °C en het was bewolkt met af en toe lichte motregen. Omdat de omstandigheden en tijd van het jaar niet geschikt waren voor het waarnemen van verschillende soorten, hebben wij een habitatgeschiktheidsbeoordeling uitgevoerd. Hierbij is gekeken welke soorten mogelijk voorkomen op basis van verspreidingsgegevens en aangetroffen omstandigheden (verstoring, vegetaties, omgeving). Daarnaast is ook een beoordeling gemaakt van de ecologische waarden in het kader van het gemeentelijke beleid aan de hand van het veldbezoek.

Tabel 1 geeft de aanwezigheid van beschermde soorten of potentie van leefgebied voor beschermde soorten in het plangebied weer.

Tabel 1: Aanwezigheid van beschermde soorten in plangebied en omgeving.

Soortgroep	Bronnenonderzoek	Veldbezoek
Flora	-	Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde soorten waargenomen. Het agrarische gebied biedt weinig potentie als groeiplaats van beschermde soorten aangezien schrale groeiomstandigheden grotendeels ontbreken.
Vogels	- In de omgeving zijn waarnemingen gedaan van vogels met jaarrond beschermde nesten. Het gaat hierbij om de buizerd, sperwer, boomvalk, steenuil en wespandief. Verder zijn ook verschillende spechtensoorten, oeverwaluwen en patrijzen waargenomen (website waarneming.nl). - Het plangebied (30 ha) maakt deel uit van het Buggenumse Veld (totaal ongeveer 500 ha). Het Buggenumse Veld is waardevol voor akkervogels zoals veldleeuwerik, gele kwikstaart, grauwe gors, graspieper, patrijs, kwartel en kievit. Percelen aan de rand van de bebouwde kom zijn minder in trek dan percelen die verder van de bebouwde kom zijn gelegen, maar de aanwezigheid van akkervogels is ook afhankelijk van het verbouwde gewas. Bebouwing en opgaande begroeiing lijken echter te zorgen dat vogels percelen minder gebruiken. De aanzienlijke dichtheid van akkervogels in het gebied lijkt het gevolg van de kleinschaligheid van de landbouw. De overgrote meerderheid van territoria bevindt zich op de akkerranden en profiteert van een afwisseling van gewassen. Voorwaarden voor de aanwezigheid van akkervogels zijn: 1) Openheid van het landschap, 2) gewassen met een negatief effect op de dichtheid (gras, maïs) mogen niet te veel toenemen en 3) landbouw moet kleinschalig blijven (Bos, 2007¹). Uit de voortoets blijkt dat er geen externe effecten optreden ten aanzien van akkervogels. Daarnaast zijn er geen effecten op het Swalmadal en de Asseltse plassen, ook dit is meegenomen in de Voortoets uitbreiding Nunhems.	- In het plangebied en directe omgeving zijn geen bomen geschikt voor nesten van de buizerd en wespandief waargenomen. Mogelijk vormt het plangebied voor de buizerd wel foerageergebied. De wespandief is echter een schuwe vogel, waarvoor te verwachten is dat deze in het Leudal voorkomt, maar niet in het agrarische gebied. - De boomvalk is een schaarse broedvogel. Op basis van aangetroffen omstandigheden is de soort niet uit te sluiten als broedvogel in de tuin die in het zuidwesten is omsloten door het plangebied, waar een aantal grote bomen rond het woonhuis staan. Deze soort maakt gebruik van oude kraaiennesten, maar de kans dat deze soort daadwerkelijk broedt net buiten het plangebied is klein. Het plangebied vormt wel potentieel foerageergebied voor deze soort. - Delen van het plangebied vormen geschikt foerageergebied voor de steenuil. Het gaat hierbij om de boomgaard aan de noordkant van het plangebied en het woonhuis met tuin die buiten het plangebied liggen maar wel door het plangebied zijn omsloten. Beide zaken zijn kleinschalige landschapselementen die mogelijk een functie hebben voor steenuilen. Mogelijk broeden steenuilen ten zuiden van het plangebied in de bebouwing. De boomgaard aan de noordkant biedt wel foerageergebied, maar gezien de jonge leeftijd van de bomen bieden deze geen geschikte broedplaatsen. - Langs de akkerranden worden vogelsoorten van agrarische gebieden verwacht als patrijs en veldleeuwerik. Hoewel de aanwezigheid van soorten die in het bronnenonderzoek naar voren zijn gekomen niet zijn uitgesloten, lijkt de functie van het plangebied beperkt. Een groot oppervlakte was ten tijde van het veldbezoek begroeid met maïs. Daarnaast lijkt de aanwezigheid van de weg, boomgaard en woonhuis met tuin tot delen die door akkervogels gemeden worden. Delen met verstoring als gevolg van verkeer en opgaande begroeiing zijn niet in trek bij akkervogels. - De bomen en struiken vormen broedplaatsen voor algemeen voorkomende soorten. - In de directe omgeving: Broedplaatsen van bijvoorbeeld de huismus in het woonhuis omsloten door het plangebied is niet uit te sluiten. Het plangebied zelf vormt voor deze soorten echter wel geschikt foerageergebied.

¹ Het plangebied is niet gelegen in het onderzoeksgebied, maar ligt net ten westen van het onderzoeksgebied. Het plangebied maakt echter wel deel uit van het Buggenumse Veld en het landschap is vergelijkbaar met het onderzoeksgebied.

Soortgroep	Bronnenonderzoek	Veldbezoek
Zoogdieren: grondgebonden zoogdieren	In de omgeving komen grotere grondgebonden zoogdieren voor als haas en ree (website waarneming.nl). Verder is bekend dat in het Leudal en in de Maas de Bever voorkomt. In de omgeving komen dassenburchten voor. In onderstaande afbeelding is met een gele ster zelfs een recente waarneming van een mogelijke dassenburcht opgenomen. 	In het plangebied en directe omgeving zijn tijdens het veldbezoek geen zoogdieren of sporen waargenomen. De aanwezigheid van algemeen voorkomende soorten als haas, ree, egel en verschillende soorten muizen is aannemelijk op basis van aangetroffen omstandigheden. Aanwezigheid van de bever is uitgesloten, vanwege het ontbreken van jong bos en open water. De aanwezigheid van dassenburchten binnen het plangebied is uitgesloten. In de omgeving liggen echter wel dassenburchten en mogelijk ligt één burcht zelfs zeer nabij het plangebied. Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor dassen. Dassen maken gebruik van landbouwgebieden als foerageergebied.
Zoogdieren: vleermuizen	-	In het plangebied zijn voor vleermuizen de volgende interessante elementen aangetroffen: - De bomenrijen langs de Napoleonsweg vormen een lijnvormig element waarlangs vleermuizen zich kunnen oriënteren (vliegroute). - Het plangebied heeft een functie als marginaal foerageergebied voor vleermuizen. - De bebouwing in het zuidwesten omsloten door het plangebied heeft mogelijk potentie als verblijfplaats voor vleermuizen. Uit de praktijk blijkt dat woonhuizen potentiële verblijfplaatsen zijn. In het bijzonder kelders, zolders en spouwmuren vormen voor vleermuizen geschikte verblijfplaatsen. Wanneer in acht wordt genomen dat een opening van minder dan 2 cm voldoende is om vleermuizen toegang te verschaffen, is de aanwezigheid van verblijfplaatsen in de woning niet zonder meer uit te sluiten.
Amfibieën	De rugstreeppad en knoflookpad zijn in de omgeving niet waargenomen. De kamsalamander en alpenwatersalamander komen voor in het Leudal (website waarneming.nl).	In het plangebied ontbreekt open water. Het plangebied is gelegen op hooggelegen zandgronden, waardoor waterhoudende sloten of poelen ontbreken. De aanwezigheid van zwaar beschermde amfibieën is uitgesloten. Mogelijk dat incidenteel een algemeen voorkomende soort als de gewone pad of bruine kikker aanwezig is.
Reptielen	De hazelworm is waargenomen in de omgeving van het plangebied (website waarneming.nl)	De hazelworm is een soort van bosranden en schrale omstandigheden als heide en bermen van bijvoorbeeld spoorwegen (Stumpel & Strijbosch, 2006). De voedselrijke omstandigheden binnen het plangebied vormen geen geschikte leefomgeving voor deze soort. Aanwezigheid is uitgesloten.
Vissen	-	Het plangebied is gelegen op hooggelegen zandgronden, waardoor waterhoudende sloten of poelen ontbreken. De aanwezigheid van vissen is uitgesloten.

Soortgroep	Bronnenonderzoek	Veldbezoek
Overige soorten	Op basis van verspreidingsgegevens en aangetroffen omstandigheden is de aanwezigheid van overige beschermde soorten uitgesloten.	

4

Effectbeoordeling en toetsing

De werkzaamheden hebben tot gevolg dat voor de vogels, zoogdieren en amfibieën mogelijke voortplantings-, verblijf- en rustplaatsen verloren gaan. Dit gebeurt het verwijderen van vegetatie en graafwerkzaamheden. Effecten op de volgende soorten zijn uitgesloten:

- De huismus (categorie 2), omdat niet in de sloop van bebouwing is voorzien. Aantasting van functionele leefgebieden kan echter voor soorten met een jaarrond beschermde nestplaats ook leiden tot een overtreding van verbodsbepalingen. In de omgeving blijven echter voldoende foerageergebieden bestaan tijdens de werkzaamheden en vormt het plangebied na de ontwikkelingen ook een geschikt foerageergebied voor deze soort. Effecten op deze soort zijn uitgesloten.
- Aangezien de bomen in de tuin die in het zuidwesten is omsloten door het plangebied niet gekapt worden, blijven eventuele nestplaatsen van de boomvalk (categorie 4) bestaan. Aantasting van functionele leefgebieden kan echter voor soorten met een jaarrond beschermde nestplaats ook leiden tot een overtreding van verbodsbepalingen. Het foerageergebied van de boomvalk bestaat uit open gebieden met voldoende landschappelijke variatie en prooidieren. Prooidieren zijn grote insecten en kleine vogels. Ook met de ontwikkeling van het plangebied blijft de omgeving geschikt voor deze soort. De ontwikkeling doet geen afbreuk aan het functionele leefgebied voor deze soort. Effecten op deze soort zijn uitgesloten.
- Effecten op vleermuizen (tabel 3) zijn niet voorzien: aantasting van de vliegroute en verblijfplaatsen van vleermuizen is niet voorzien. Er is niet voorzien in de kap van de bomen langs de Napoleonsweg (N273) of sloop van bebouwing aan de zuidkant van het plangebied. Verlichting van de bomenrij is ook beperkt, omdat als gevolg van de wettelijke bepalingen de uitstraling van verlichting beperkt moet worden (zie § 2.3). In de huidige situatie is de weg reeds verlicht door de huidige locatie van Nunhems B.V. en lantaarnpalen die ten zuiden van het plangebied aanwezig zijn. Van een aantasting van de aanwezige vliegroute is geen sprake. Effecten op vleermuizen zijn uitgesloten.
- Uit de voortoets blijkt dat er geen externe effecten optreden ten aanzien van akkervogels. Daarnaast zijn er geen effecten op het Swalmdal en de Asseltse plassen, ook dit is meegenomen in de Voortoets uitbreiding Nunhems.

In tabel 2 zijn de mogelijke overtredingen van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet weergegeven die horen bij de hierboven beschreven effecten. Wanneer een ontwikkeling niet is voorzien, zijn effecten uitgesloten.

Tabel 2: Mogelijke overtredingen van algemene verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Zie Bijlage 1 voor een verklaring van de beschermingscategorieën.

Soort (beschermingscategorie)	Mogelijk effect bij:	Art 8	Art 9	Art 10	Art 11	Art 12	Vervolg-onderzoek vereist? ²
Steenuil (categorie 1)	Verwijderen vegetatie en boomgaarden		X		X	X	Ja
Overige vogelsoorten van agrarische gebieden (vogels)	Alle werkzaamheden		X		X	X	Nee
Algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren (tabel 1)	Alle werkzaamheden		X		X		Nee
Das (tabel 3)	Alle werkzaamheden				X		Ja
Algemene soorten amfibieën (tabel 1)	Alle werkzaamheden		X		X	X	Nee

Artikel 8. Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11. Het is verboden nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12. Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Aan de hand van bovenstaande toetsing komen wij tot de volgende consequenties, indien ontwikkelingen leiden tot effecten.

Tabel 3: Vervolgstappen die voor verschillende soorten genomen moeten worden, indien effecten zijn voorzien.

Beschermings-categorie	Soort	Vervolgstap
Tabel 1	Algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren, algemeen voorkomende amfibieën	Alle tabel 1-soorten waarvoor mogelijk verboden handelingen plaatsvinden, zijn algemeen voorkomende soorten. Ten aanzien van deze soorten geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ingrepen, mits sprake is van zorgvuldig handelen. Daarnaast mag de ingreep geen wezenlijke invloed hebben op de gunstige staat van instandhouding. Alle tabel 1-soorten waarvoor mogelijk verboden handelingen plaatsvinden, komen algemeen voor in de omgeving van het plangebied. Het onopzettelijk doden van enkele exemplaren en (tijdelijk) vernietigen van groeiplaatsen en vaste rust- en verblijfplaatsen heeft geen wezenlijke invloed op deze soorten. Ten aanzien van kleine grondgebonden zoogdieren en amfibieën zijn specifieke eisen aan uitvoering in het kader van zorgvuldig handelen niet altijd effectief. Iedere werkwijze leidt tot het mogelijk onopzettelijk doden van kleinere grondgebonden zoogdieren en amfibieën. Grotere soorten mijden het plangebied voor de duur van de werkzaamheden. Vervolgstappen zijn niet nodig.

² Vervolgonderzoek en de daaruit mogelijk volgende procedure dienen voorafgaand aan de werkzaamheden uitgevoerd te worden.

Beschermings-categorie	Soort	Vervolgstap
Jaarrond beschermde nestplaatsen (Categorie 1)	Steenuil	Verricht vervolgonderzoek naar de functie van het plangebied voor vogels met jaarrond beschermde nestplaatsen in het deel dat hieronder met blauw is aangegeven. Dit onderzoek is ook vereist als alleen in de aangrenzende delen werkzaamheden zijn voorzien (deze leiden mogelijk tot effecten en verstoring binnen het blauwe deel). Aan de hand van dit onderzoek kunnen mitigerende en compenserende maatregelen worden genomen, die ook noodzakelijk zijn voor een eventuele ontheffingsaanvraag. Als de onderzochte gebieden geen functie hebben voor soorten met een jaarrond beschermde nestplaats en het plangebied geen andere onvervangbare functie heeft, zijn ten aanzien van deze soorten geen maatregelen of ontheffing nodig.
Tabel 3	Das	Voorafgaand aan de werkzaamheden is het noodzakelijk om te bepalen wat de functie is van het plangebied voor dassen. Dit wordt gedaan door specifiek te kijken naar de mogelijke burcht ten zuiden van het plangebied en de functie van de omgeving voor deze burcht. Uit het vervolgonderzoek volgen mogelijk maatregelen en de noodzaak voor een ontheffing (met uitgebreide toetsing). Indien het plangebied een functie heeft voor dassen, is het noodzakelijk om maatregelen te nemen voorafgaand de herinrichting. Gedacht moet worden aan mitigerende maatregelen om verstoring te voorkomen en mogelijk nieuwe foerageergebieden, indien het plangebied een belangrijke functie blijkt te hebben.
Vogels	Overige vogelsoorten van agrarische gebieden (vogels)	Afname van leefgebieden voor akkervogels leidt niet tot het in gevaar komen van de staat van instandhouding van de aanwezige soorten. Hoewel de leefgebieden van akkervogels wel licht afnemen, blijven in de omgeving voldoende alternatieven over. Daarnaast zijn delen van het plangebied minder geschikt voor akkervogels door de reeds aanwezige verstoring en opgaande beplanting. Gezien de huidige functie van het plangebied en de aanwezigheid van voldoende uitwijkmogelijkheden, zijn vanuit de huidige wetgeving geen aanvullende onderzoeken of maatregelen³ vereist voor akkervogels. Het is echter wel noodzakelijk om de effecten op broedende vogels te voorkomen te worden. In de praktijk worden voor het verstoren van broedende vogels en de vernietiging van nesten geen ontheffing afgegeven. Door het nemen van maatregelen zijn effecten te voorkomen: - Kap van bomen en verwijderen van vegetatie vindt plaats buiten het broedseizoen (loopt ongeveer van 15 maart tot 15 juli). - Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen te werken: kap bomen, verwijder vegetatie en maak structuur effectief ongeschikt vóór aanvang van het broedseizoen (start 1 maart) tot de activiteit is afgerond.

Een ontheffing is vereist indien werkzaamheden leiden tot effecten op zwaar beschermde diersoorten. Voorafgaand aan de aanpassingen in het plangebied is vervolgonderzoek vereist naar de geschiktheid en/of aanwezigheid voor de relevante soortgroepen. Aan de hand van het vervolgonderzoek moet blijken

³ Hoewel niet verplicht, is het te overwegen om in de natuurzone rekening te houden met akkervogels.

wat de noodzaak is voor maatregelen en/of een ontheffing.

De overige (mogelijkerwijs) aanwezige grondgebonden zoogdieren en amfibieën in het plangebied zijn algemeen voorkomende soorten, die ook in de directe omgeving voorkomen. Het verontrusten of onopzettelijk doden van individuen van deze soorten leidt niet tot aantasting van de gunstige staat van instandhouding van deze soorten. Voor algemene soorten (tabel 1 Flora- en faunawet) is geen ontheffing nodig.

Voor het verstoren van broedende vogels zonder jaarrond beschermde nestplaats worden geen ontheffingen verstrekt. Effecten dienen voorkomen te worden door werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Als dit niet mogelijk is, moet de vestiging van broedende vogels worden voorkomen.

5

Conclusie

Voorzien is in de uitbreiding van het bedrijf Nunhems B.V. op een perceel aan de Napoleonsbaan, tegenover de huidige locatie. Hierbij wordt de aanwezige vegetatie verwijderd alvorens de bouwwerkzaamheden beginnen.

Dit heeft effecten op natuurwaarden die beschermd zijn in het kader van de Flora- en faunawet:

- In het plangebied komen beschermde soorten voor. Het gaat hierbij (mogelijk) om algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren en amfibieën (tabel 1), vogels met jaarrond beschermde nestplaatsen als steenuil (categorie 1), overige vogelsoorten van agrarische gebieden (vogels), das en vleermuizen (tabel 3). In de omgeving komen ook de broedplaatsen voor van huismus (categorie 2) en boomvalk (categorie 4), waarvoor het plangebied een geschikt foerageergebied vormt.
- Door de ontwikkelingen is voorzien dat mogelijk verbodsbepalingen worden overtreden. Van belang zijn de volgende zaken:
 - Voor tabel 1-soorten geldt een vrijstelling voor algemeen voorkomende soorten (tabel 1). Maatregelen voor deze soorten zijn niet nodig.
 - Vervolgonderzoek van (delen van) het plangebied is nodig vanwege:
 - De mogelijke functie voor vogels met een jaarrond beschermde nestplaats (steenuil).
 - De mogelijke functie van het plangebied als leefgebied voor dassen.
 - Neem maatregelen:
 - Indien zwaar beschermde soorten aanwezig zijn, is het mogelijk nodig om een ontheffing aan te vragen en mitigerende en/of compenserende maatregelen te nemen. Uit vervolgonderzoek volgt de noodzaak en aard van mitigerende en compenserende maatregelen.
 - Voor het overtreden van verbodsbepalingen van vogels zonder jaarrond beschermd nest is het niet mogelijk een ontheffing te krijgen. Voorkom daarom effecten op broedende vogels door fasering of effectief ongeschikt maken van het plangebied voorafgaand aan het broedseizoen.

6

Bronnen

- Bos, J., 2007. Perspectieven van een akkervogelpopulatie in Midden-Limburg: het Buggenumse Veld. Limburgse Vogels 17: pg 1-11.
- Stumpel, T. & Strijbosch, H., 2006. Veldgids amfibieën en reptielen. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Websites:

- Bing Maps: <http://maps.bing.com>
- Telmee.nl: <http://www.telmee.nl>
- Waarneming.nl: <http://www.waarneming.nl>

Bijlage 1 Flora- en Faunawet

Verbodsbepalingen

De Flora- en faunawet, die in april 2002 in werking is getreden, beschermt een groot aantal plant- en diersoorten. In artikel 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet is opgenomen welke handelingen niet toegestaan zijn (zie onderstaand tekstkader). De werkzaamheden kunnen strijdig zijn met de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet.

In sommige gevallen is het overigens mogelijk het plan zo uit te voeren dat overtreding van de genoemde verbodsbepalingen niet aan de orde is (zie tekstkader over de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet). Wanneer dit niet mogelijk blijkt te zijn, moet een ontheffing aangevraagd worden, die het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, EL&I (voorheen ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit) alleen onder bepaalde voorwaarden verstrekt.

Verbodsbepalingen Flora- en faunawet

Artikel 8. Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11. Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12. Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Om helder te krijgen of er verboden handelingen vanwege de Flora- en faunawet plaats vinden en of daarvoor eventueel een ontheffing noodzakelijk is, dienen de volgende vragen beantwoord te worden:

1. Zijn er beschermde planten of dieren in het project- en verstoringsgebied aanwezig, en zo ja, welke?
2. Kunnen er verboden handelingen vanwege de Flora- en faunawet optreden op deze soorten ten gevolge van de uitvoering van het project?

Op basis van de bestaande gegevens en veldbezoeken geven wij een actueel en dekkend beeld van de aanwezige, wettelijk beschermde flora en fauna in het onderzoeksgebied. In 2005 is een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) in werking getreden, welke behoort bij de Flora- en faunawet. Een belangrijke wijziging met deze AMvB is dat voor algemeen voorkomende soorten een vrijstelling geldt. Voor deze soorten is het, onder voorwaarden, niet meer noodzakelijk om een ontheffing aan te vragen. In de AMvB zijn verschillende beschermingscategorieën onderscheiden (zie onderstaande tabel).

Tabel 4: Beschermingscategorieën Flora- en faunawet.

Categorie	Ontheffing of vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen
Tabel 1 Algemene soorten	Algemene vrijstelling van de verboden 8 tot en met 12, wel zorgplicht, m.u.v. artikel 10
Tabel 2 Overige soorten	Vrijstelling mogelijk, mits gebruik wordt gemaakt van een door de minister goedgekeurde gedragscode; anders ontheffing noodzakelijk (toetsing aan gunstige staat van instandhouding en zorgvuldig handelen). Eventueel mitigatie- en compensatieplicht. Ook kan door het ministerie een beschikking worden afgegeven waarin goedkeuring wordt gegeven voor maatregelen ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen. Deze goedkeuring heeft de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag, m.u.v. artikel 10
Tabel 3 Soorten van bijlage 1 van de AMvB	Voor volgens art 75 lid 6 bij AMvB aangewezen soorten geldt een zwaar beschermingsregime. Voor deze soorten geldt, ook wanneer wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, geen vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Ontheffing voor het overtreden van verbodsbepalingen kan alleen verleend worden wanneer: - er geen andere bevredigende oplossing bestaat; - er sprake is van een bij AMvB bepaald belang. Voor deze groep is per AMvB bepaald dat een ontheffing verleend kan worden (met inachtneming van het voorgaande) bij: dwingende reden van groot openbaar belang; ruimtelijke ontwikkeling en inrichting (zolang er geen sprake is van benutting of gewin) van de beschermde soort; enkele andere redenen die geen verband houden met ruimtelijke ontwikkeling, zoals volksgezondheid, openbare veiligheid, voorkomen van ernstige schade; - er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort; - er zorgvuldig wordt gehandeld. Ook kan door het ministerie een beschikking worden afgegeven waarin goedkeuring wordt gegeven voor maatregelen ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen. Deze goedkeuring heeft de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag.
Tabel 3 Soorten op Bijlage IV Europese Habitatrichtlijn	Voor volgens art 75 lid 6 aangewezen soorten die voorkomen op bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt een zwaar beschermingsregime. Voor deze soorten geldt, ook wanneer wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, geen vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Ontheffing voor het overtreden van verbodsbepalingen kan alleen verleend worden wanneer: - er geen andere bevredigende oplossing bestaat; - er sprake is van een bij AMvB bepaald belang. Voor deze groep is bij AMvB bepaald dat een ontheffing verleend kan worden (met inachtneming van het voorgaande) bij: dwingende reden van groot openbaar belang Nb: voor deze groep kan er geen ontheffing worden verleend op basis van het belang "ruimtelijke ontwikkeling en inrichting". Volgens de AMvB kan dit wel, echter uitspraken van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS) laten zien dat de AMvB op dit punt een onjuiste implementatie van de Europese Habitatrichtlijn is. enkele andere redenen die geen verband houden met ruimtelijke ontwikkeling, zoals volksgezondheid, openbare veiligheid, voorkomen van ernstige schade; - er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort; - er zorgvuldig wordt gehandeld.

Ook kan door het ministerie een beschikking worden afgegeven waarin goedkeuring wordt gegeven voor maatregelen ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen (EL&I hanteert nu de term "Positieve Afwijzing"). Deze goedkeuring heeft de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag.

Vogels

Vanwege de bepalingen in de Europese Vogelrichtlijn, die overgenomen zijn in de Flora- en faunawet, geldt er voor vogels een afwijkend beschermingsregime. Uit recente uitspraken van de ABRvS blijkt dat de manier waarop in Nederland tot voor kort werd omgegaan met ontheffingen voor vogels in strijd is met de Europese Vogelrichtlijn. De Vogelrichtlijn staat een ontheffing alleen toe wanneer:

- geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- tevens sprake is van één van de volgende belangen:
 - bescherming van flora en fauna;
 - veiligheid van luchtverkeer;
 - volksgezondheid en openbare veiligheid.

Dit betekent dat voor het verstoren van broedende vogels, hun eieren of jongen slechts in uitzonderlijke gevallen ontheffing kan worden verleend voor een ruimtelijke ingreep, namelijk als voldaan is aan het bovenstaande. In de praktijk betekent dit dat voor vogels gestreefd moet worden naar het voorkomen van het overtreden van verbodsbepalingen. In veel gevallen kan overtreding van verbodsbepalingen worden voorkomen door (verstorende) werkzaamheden buiten het broedseizoen (de perioden dat het nest in gebruik is voor het broeden of grootbrengen van jongen) aan te laten vangen.

Binnen de groep van vogels zijn er soorten waarvan het nest wordt aangemerkt als een zogenaamde 'vaste rust- of verblijfplaats'. Dergelijke verblijfplaatsen zijn jaarrond beschermd onder artikel 11 van de algemene verbodsbepalingen, en vormen de meest streng beschermde groep. Vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels zijn aangewezen in de 'aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' (Ministerie van LNV, 2009) en bestaan uit de categorieën van vogelsoorten opgenomen in onderstaande tabel.

Tabel 5: Categorieën jaarrond beschermde nesten.

Categorie	Type verblijfplaatsen
Categorie 1	Vaste rust- en verblijfplaatsen; nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
Categorie 2	Nesten van koloniebroeders; nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn, of afhankelijk van bebouwing of biotoop
Categorie 3	Honkvaste broedvogels en vogels afhankelijk van bebouwing; nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn, of afhankelijk van bebouwing of biotoop
Categorie 4	Vogels die zelf niet in staat zijn een nest te bouwen; vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen
Categorie 5	Niet jaarrond beschermd, inventarisatie gewenst; nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Of voor het (buiten het broedseizoen) wegnemen van jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen een ontheffing noodzakelijk is, dient te worden vastgesteld met behulp van een zogenaamde omgevingscheck. Daarnaast is de noodzaak tot een ontheffing mede afhankelijk van de mogelijkheid tot het mitigeren (inclusief het aanbieden van vervangende nestgelegenheid) van negatieve effecten.

Zorgplicht

Naast de verbodsbepalingen is in de Flora- en faunawet ook een zorgplicht opgenomen (zie onderstaande tekstkader). Wanneer plannen worden ontwikkeld voor ruimtelijke ingrepen of voornemens ontstaan om werkzaamheden uit te voeren, dient vooraf goed te worden beoordeeld of er mogelijke nadelige consequenties voor beschermde inheemse soorten zijn. In beginsel is daarvoor de initiatiefnemer zelf verantwoordelijk.

Zorgplicht Flora- en faunawet

Artikel 2, lid 1: Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving.

Artikel 2, lid 2: De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterweg te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkómen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, op zodanige wijze gebeurt dat het lijden zo beperkt mogelijk is.